

Конференсияи байналмилалӣ (27-уми июли соли 2015)

**«МАСОИЛИ ВОЖАГУЗИНӢ ВА ИСТИЛОҲОТИ ЗАБОНИ
ФОРСӢ-ТОЧИКӢ»**

Кумита дар асоси банди 3-и қисми 3-и Ёддошти тафохум байни Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Фарҳангистони забон ва адаби форсии Ҷумҳурии Исломии Эрон ва мувофиқи банди 60-и Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28-уми февралӣ соли 2015, №106 «Нақшаи баргузории машваратҳои илмӣ ва илмию техникаӣ, конференсияҳо, симпозиумҳо, анҷуманҳо ва семинарҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли 2015» 27-уми июли соли 2015 Конференсияи байналмилалиро таҳти унвони «Масоили вожагузинӣ ва истилоҳоти забони форсӣ-тоҷикӣ» дар Китобхонаи миллии Тоҷикистон бо иштироки муҳаққиқону донишмандони кишвар ва намояндагони Ҷумҳурии Исломии Эрон, Ҷумҳурии Исломии Афғонистон, ҳамчунин, намояндагони Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Институти забон, адабиёт, шарқшиносӣ ва мероси хаттии ба номи Рӯдакӣ, вазорату идораҳо, ташкилоту муассисаҳо, донишгоҳу донишқадаҳо, пажӯҳишгоҳҳои илмию таҳқиқотӣ, Шӯрои ҳамгунсозии истилоҳоти Кумита ва намояндагони воситаҳои ахбори омма баргузор намуд.

Бояд тазаққур дод, ки бо ибтиқори Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон соли аввал аст, ки дар ҷумҳурӣ роҷеъ ба масоили вожагузинӣ ва истилоҳоти забони форсӣ-тоҷикӣ дар соҳаҳои таҳассусӣ конференсияи мазкур дар сатҳи байналмилалӣ баргузор гардид. Дар конференсия зиёда аз 150 нафар олимон, муҳаққиқон, таълимгарон ва рӯзноманигорон иштирок намуданд.

Конференсияро бо сухани ифтитоҳӣ раиси Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илми филология Гавҳар Шарофзода оғоз намуд. Сипас, муовини Сарвазири Ҷумҳурии Тоҷикистон Марҳабо Ҷабборӣ, раиси Фарҳангистони забон ва адаби форсии Ҷумҳурии Исломии Эрон доктор Ғуломалӣ Ҳаддод Одил, сафири Ҷумҳурии Исломии Эрон дар Тоҷикистон доктор Ҳуччатуллоҳ Фағонӣ ва намояндаи сафорати Ҷумҳурии Исломии Афғонистон дар Тоҷикистон суҳанронӣ намуданд.

Дар конференсия 13 маърузаи илмӣ аз ҷониби мутахассисони бахшҳои гуногуни забоншиносӣ мавриди баррасӣ қарор гирифт. Аз он ҷумла, «Танзим ва ташҳиси истилоҳот дар мисоли як намуна аз вожаи форсӣ-тоҷикӣ» (узви вобастаи Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илми филология, профессор Додихудо Саймиддинов), «Вижагиҳои грамматикӣ пасванди –дон (-dun) дар забони яғнобӣ» (номзади илми филология, дотсент Сайфиддин Мирзоев), «Баъзе масъалаҳои танзими истилоҳоти муосири тиббӣ дар забони тоҷикӣ» (номзади илми филология, дотсент Абдулло Юсупов), «Забони форсӣ –

забони илм» (доктор Насрин Парвизӣ – Фарҳангистони забон ва адаби форсии Ҷумҳурии Исломии Эрон), «Инъикоси истилоҳсозӣ дар имлои забони тоҷикӣ» (доктори илми филология, профессор Сайфиддин Назарзода), «Чанбаҳои миллӣ ва ғайримиллӣ дар истилоҳгузинии забони тоҷикӣ» (доктори илми филология Саҳидод Хоркашев), «Навоварии вожагон дар форсии муосир» (доктор Алоиддин Таботабой), «Забон ва истилоҳнигории тоҷикӣ дар даврони Истиклол» (доктори илми филология Мирзоҳасан Султонов), «Воҷасозии навин дар забони форсӣ» (доктор Алиашраф Содикӣ), «Зухуроти нави наввожаҳои электронӣ» (доктори илми филология Туғрал Шокиров), «Баъзе мулоҳизаҳо дар атрофи истилоҳоти маъмурӣ-коргузорӣ» (номзади илми филология, дотсент Мастура Абдурахмонова ва аспиранти Донишгоҳи миллии Тоҷикистон Ифтихор Давлатов), «Аз сарнавишти як вожа дар забони форсӣ-тоҷикӣ» (доктори илми филология Рустам Шодиев), «Ҳамгунсозии дастур ва истилоҳоти забоншиносӣ» (доктори илми филология Фарангис Шарифова), «Вижагиҳои воҷасозии номгузорӣ ба ашхосдар забони ваҳонӣ» (номзади илми филология, дотсент Саодатшо Матробиён).

Дар интиҳои кори Конференсия пас аз баррасии фикру мулоҳизаҳо ва музокираҳо аз ҷониби ҳайати иштирокдорон тавсияномаи Конференсия бо дарназардошти дурнамои таҳқиқи истилоҳоти соҳаҳои гуногуни иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва илмию техникӣ дар ҳавзаҳои форсизабонони ҷаҳон, омӯзиши таҷрибаи Фарҳангистони забон ва адаби форсии Ҷумҳурии Исломии Эрон дар бахшҳои истилоҳнигорӣ, фарҳангнигорӣ, решашиносӣ, забоншиносии компютерӣ, таҳқиқи муқоисавии масоили вожагузинӣ ва истилоҳот, ҳамгунсозии истилоҳоти ҳавзаҳои форсизабон, омӯзиши муқоисавии таърихӣ забонҳои мардумони эронизабон, баргузории силсилаи конференсия ва семинарҳо ба таври зайл қабул гардид:

1) Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, академияҳои соҳавӣ, пажӯҳишгоҳҳо ва донишгоҳу донишкадаҳои кишвар чӣ ҳақиқати омода намудани мутахассисон барои омӯзиши таҷрибаи Фарҳангистони забон ва адаби форсии Ҷумҳурии Исломии Эрон дар самти вожагузинӣ тадбирҳои мушаххас андешад:

а) таъсиси давраҳои омӯзиши «Вожагузинӣ ва истилоҳшиносӣ», «Барномарезии маҳзани истилоҳот», «Вожагузинӣ ва фановарии иттилоотӣ», «Забоншиносӣ ва фановарии иттилоотӣ»;

б) омода намудани мутахассисони соҳавӣ дар самти истилоҳнигорӣ, фарҳангнигорӣ (бахусус фарҳангнигории электронӣ), решашиносӣ, забоншиносии компютерӣ мутобик ба талаботи бозори ҷаҳонӣ.

2) Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо Фарҳангистони забон ва адаби форсии

Ҷумҳурии Исломии Эрон дар Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, академияҳои соҳавӣ, пажӯҳишгоҳҳо ва донишгоҳу донишкадаҳо масъалаҳои зеринро роҳандозӣ намояд:

а) таҳқиқи муқоисавии масоили вожагузинӣ ва истилоҳот;
б) гирдоварӣ ва таҳқиқи вожагузинии осори классикӣ;
в) танзим ва гурӯҳбандии истилоҳоти соҳавӣ;
г) ҳамгунсозии баъзе истилоҳоти кишварҳои ҳамзабон, ки доираи истифодабариашон фарох мебошад.

3) Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, академияҳои соҳавӣ, пажӯҳишгоҳҳо ва донишгоҳу донишкадаҳо дар ҳамкорӣ бо Фарҳангистони забон ва адаби форсии Ҷумҳурии Исломии Эрон чихати ҳамгунсозии баъзе истилоҳоти соҳавӣ дар кишварҳои ҳамзабон тадбирҳои зарурӣ андешад.

4) Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо Институти забон, адабиёт, шарқшиносӣ ва мероси хаттии ба номи Рӯдакии Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дастури меъёрҳои таърихӣи вожасозӣ ва истилоҳнигорӣ»-ро таҳия намояд.

5) Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо Институти забон, адабиёт, шарқшиносӣ ва мероси хаттии ба номи Рӯдакӣ, Институти илмҳои гуманитарии ба номи академик Баҳодур Искандарови Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон чихати тақвияти омӯзиши муқоисавии таърихӣи забонҳои эронӣ ва ғӯишҳои мардумии ҳавзаҳои форсизабон, масъалаи омӯзиш ва таҳияи алифбо ба забонҳои зери хатар қарордошта (гурӯҳи забонҳои помирӣ ва забони яғнобӣ) чораандешӣ намоянд.

6) Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ВМКБ, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ чихати арҷгузорӣ ба забони давлатӣ кори комиссияҳои татбиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон»-ро пурзӯр намуда, барои ба роҳ мондани фаъолияти пурсамари комиссияи мазкур тадбирҳои зарурӣ андешанд.

7) Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо Фарҳангистони забон ва адаби форсии Ҷумҳурии Исломии Эрон чихати баргузориҳои силсилаи конференсия ва семинарҳо дар самти вожагузинӣ ва истилоҳот барои ҳар сол тадбирҳои мушаххас андешад.